

RECHTEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN IN DE KLAS

Thema's	Kinderrechten algemeen, universaliteit, non-discriminatie
Leeftijd	10 – 18 jaar
Groepsgrootte	10 – 25 deelnemers
Soort activiteit	Groepswerk, klasgesprek
Samenvatting	De deelnemers maken een lijst van zaken die hen helpen om gelukkig te zijn. Na overleg in groepjes wordt er een klassikale lijst opgemaakt. Daarna volgt een klasgesprek over verantwoordelijkheden die gepaard gaan met rechten.
Doelstellingen	De deelnemers denken na over rechten en verantwoordelijkheden. De deelnemers ervaren dat rechten gelden voor iedereen.
Vorbereiding	/
Materiaal	Papier en pen voor elke deelnemer.

Instructies

- Vraag de leerlingen: ‘Wat kan er gedaan worden om ervoor te zorgen dat ieder van jullie zich gelukkig en veilig voelt in deze klas?’
- De leerlingen werken individueel: ze zoeken vijf zaken waarvan zij denken dat ze zouden kunnen helpen. Deze schrijven ze op of tekenen ze.
- Hierna vormen ze paren. Ze stellen aan elkaar voor wat ze gevonden hebben en proberen een gezamenlijke keuze van 5 dingen te maken. Tenslotte gaan ze per 4 samen zitten, overlopen de keuzelijst van de twee paren, en maken een nieuwe uiteindelijke keuze van 5 items.
- Nu kan er vanuit de verschillende groepjes een klassikale lijst opgemaakt worden.
- Na de discussie over wat nodig is om een gelukkige en veilige klas te creëren, legt de leerkracht het volgende uit:
- “Iedereen heeft het recht om zich veilig en gelukkig te voelen op school. Een recht is iets wat je bezit, gewoon omdat je een mens bent. Je hoeft daar niets voor te doen om dat te verdienen of te krijgen. Bedenk wel: **iedereen beschikt over dezelfde rechten**. Als het een recht is voor jou, is dat ook een recht voor ieder ander. Niemand verdient een recht méér dan iemand anders.

Als we onze rechten gebruiken, mogen we daarbij geen inbreuk plegen op de rechten van anderen. Bijvoorbeeld: je hebt wel recht op informatie, maar je mag niet zomaar in het dagboek van je vriend lezen, want dan overtreedt je zijn recht op privacy. We moeten dus, in alles wat we doen, aandacht hebben voor de rechten van anderen. Dat is de **verantwoordelijkheid** van ieder van ons.”

- Dan kunnen de leerlingen de klassikale lijst die ze opgesteld hebben, opnieuw bekijken en kan je volgende vragen behandelen in een klasgesprek:
 - Als we deze rechten hebben, wat zijn dan onze verantwoordelijkheden?

- Hoe kunnen we vermijden om de rechten van anderen te overtreden?
- Hoe kunnen we helpen om de rechten van anderen te beschermen?
- Zijn er verschillen tussen de rechten en verantwoordelijkheden van leerkrachten (en andere volwassenen) en die van kinderen?
- Wanneer worden sommige rechten met de voeten getreden? Zoek voorbeelden uit je eigen leven, uit de wereld rond jou, uit het nieuws ...
- Waarom gedragen sommige mensen zich zo?
- Hoe voelt het als iemand jouw rechten niet eerbiedigt?
- Hoe voelt het als je met iets moet stoppen dat je graag doet, omdat je daarbij de rechten van een ander overtreedt?
- De klas zou ook een lijst kunnen opstellen van verantwoordelijkheden die horen bij hun lijst met rechten.
- Het is mogelijk om de zo opgestelde lijst met rechten en verantwoordelijkheden als 'handvest' van de klas te gebruiken, en ze eigenhandig en mooi in het groot te laten uitschrijven, ze te laten ondertekenen door de hele klas en dan dit document op een belangrijke plaats in het lokaal op te hangen.

Varianten

Voor sommige groepen kan het aangewezen zijn om klassikaal te brainstormen over de eerste vraag - onder leiding van de leerkracht - en zo tot een lijst van rechten te komen.

